

ne ea ipsa hora in suis ecclesiis prædicent; minime tamen expedire, ut constitutione seu edicto illis generaliter prædicare prohibeat, quotiescunque ipse coram se solemniter prædicare faciet. V. *Add. Cas.*, sub. n. 26 hic supra.

(117. * Parochi singuli tenentur concionem habere in suis ecclesiis, nec excusantur ex consuetudine etiam immemorabili, sive quod in aliis ecclesiis conciones habeantur, sive ex infrequenti auditorum numero. Ita Innocentius XIII, in sua constitutione pro reformanda disciplina regnorum Hispaniæ, quam Benedictus XIII confirmavit, ut esset norma cæteris ordinariis. *Institut. Eccles.*, 10, § 3.

(118. Sufficit tamen pro concione allocutio pia, singulis festis, ut respondit S. congregatio, die 8 Augusti 1732.

(119. Concionem proprii parochi, quam in parochiali ecclesia diebus festis habet, auscultare parochiani non tenentur, præcipiente licet Tridentino, cujus sanctionem eontraria modo consuetudo abrogavit. *De synodo diac.*, lib. XI, cap. 14, § 13.

(120. Concionatores si per scurrilitatem « Verbum Dei, veluti in scenam adducant, non levem culpam committunt, sed grande piaculum; » ita ex verbis encyclicæ sac. congregationis Concilii sub Innocentio XI, datæ 6 Julii 1686 *Institut. Eccles.*, 27, § 15.

ADDITIONES EX ALIENA MANU.

(121. Præcipuum episcoporum munus esse prædicare, et quidem per se ipsos, pluribus monstrant Van Espen., *Jur. eccles. univ.*, part. 1, tit. 16, c. 7, fer. per tot., ubi quod nulla consuetudo episcopos ab hac obligatione eximere valeat, et *Rousseaud de La Combe*, in sua *Jurisprud. canonic.*, verb. *Prædicator*, sect. 1, n. 1 et 2.

(122. Atque hinc descendit, quod nemo regulariter prædicare potest, dissentiente episcopo: *Rousseaud de La Combe ubi supra* n. 3. Confer etiam Ducass., *De jurisdict. ecclesiast.*, cap. 7, sect. 4, num. 1. Et jure meritoque; repugnat enim ut quis vices alterius gerat, eo contradicente.

(123. Quod attinet ad regulares, in conc. *Trid.* diu, multumque disputatum est, an et ii huic legi obstricti esse deberent. Causam disputationi dederunt privilegia, quibus regulares a S. Sede donati sunt, Consule Pallavicin., *Histor. Conc. Tr.*, lib. VII, c. 7.

(124. At sess. v, c. 2, *De reform.*, placuit distinguere ecclesias suorum ordinum inter, ac ecclesias non suorum ordinum. In his,

(66) Nescio qua fide Additionum auctor rō vix in hunc locum intruserit. Gravius autem peccat, cum virulentas Brachii Martelli episcopi Fesulani in Tridentinis cœtibus 15 Aprilis, et 10 Maii habitis declamationes commemorat, quin lectores moneat, episcopum illum, non modo a plerisque Patribus improbatum ac refutatum; sed etiam a concilii legato die 18 Maii gravi oratione castigatum, « obortis lacrymis » contestatum esse, « haud suæ fuisse mentis, in synodum vel sedem apostolicam quid-

ultra licentiam suorum superiorum necessaria quoque fuit existimata licentia episcopi. In illis vero sufficere visa est simplex benedictio episcopi cum licentia suorum superiorum.

(125. Decretum hoc, in quantum permittit regularibus prædicare in ecclesiis suorum ordinum de licentia suorum superiorum, et vix petita (66) benedictione ab episcopo, valde displicuit nonnullis Patribus Tridentinis, et præsertim Brachio Martello episcopo Fesulano. « *Acerbe se angi* (inquit in cœtu Patrum super discussione hujus decreti instituta 15 April. 1546), quod liberum esset regularibus, neque missis, neque vocatis, suis in cœnobiis per episcoporum dioceses concionari. Quod, *exclamavit*, quidnam aliud est, nisi permittere, ut lupi non per ostium, sed aliunde ingressi ovile perturbent? »

(126. Deinde in congregatione generali habita 10 Maii denuo oratione satis proluxa coram Patribus id ipsum urgere, et quidem vehementissime perrexit. Atque hoc in causa fuit, ut sess. XXIV, c. 4, *De reformat.*, habita die 11 Nov. 1563, cum jam numerus episcoporum esset frequentior, et temporum conditio convenientior, decretum fuerit, ut, « Nullus etiam in ecclesiis suorum ordinum, contradicente episcopo, prædicare præsumat. » Nec diversum statuit Clem. X, const., quæ incip. *Superna*, si serio perpendatur.

(127. Quo respiciens *Rousseaud de La Combe*, loc. cit., § 2, 5, ait, regulares sine permissione episcopi, vix prædicare posse in eorum capitulis, aliisque locis monasteriorum fratribus suis, non item populo.

(128. Sine episcopi licentia prædicare et regulares posse monialibus subjectis, iisque solis et clausis januis, rescriptis sac. congr. Conc. interpres, in *Conversana jurisd.*, 8 Maii 1731, ad dubium decimum tertium. Conceptum enim fuerat hoc dubium: « An ad crates ecclesiæ, seu collocatorii, aut alibi, liceat commissario monasterii sermonem, aut conciones habere ad moniales sine episcopi licentia? Et responsum fuit *Affirmative* pro solis monialibus et clausis januis. » Videtur autem hac resolutione recessum a mox d. const. Clem. X (67).

(129. Quod vero concernit clericos sæculares, a mox dicta lege excipiendi sunt parochi, tum canonici theologi, qui vi priorum munerum prædicare possunt et tenentur, quin opus habeant licentiam episcopi impetrare. (130. Cæterum si vel parochus, vel canonicus theologus impeditus sit prædicare per se ipsum, nequit alium substituere sine

quam obloqui; quod si quædam ambigua verba exciderant, Patres obtestari, ut in saniorum significationem acciperent; » ut narrat cardinalis Pallavicinus *Historia concilii Tridentini* lib. VII, cap. 4, num. 3 et seqq.

(67) Nullo modo S. Congr. Concilii in edenda recitata resolutione a Clementis X const. *Superna* recessit. Nam in resolutione de commissario, qui monialium superior est, non de aliis religiosis agitur.

approbatione episcopi, Rousseaud de la Combe, *cod. loc.*, sect. 3, num. 1, et sect. 5, num. 5.

(131. Quod si vel unus, vel alter negligat prædicare, potest episcopus alium substituere impensis negligentis; secus vero si prædicare velit; idem auctor, *ubi supra*.

(132. Notabile est, quod episcopus potest, ubi ita existimat, non approbare clericum vel sæcularem, vel regularem ad prædicandum, nec tenetur causam aperire cur illum non approbet. (133. Sin autem ipse episcopus causam manifestaverit, cur illum non approbaverit, eaque minus legitima sit, non prohibetur recursus ad superiores. Rousseaud de la Combe, *ibid.*, sect. 3, num. 4.

(134. Quamvis autem episcopi munus præcipuum sit prædicare: nominatio tamen prædicatorum potest pertinere ad alios, reservata episcopo approbatione sed confer Rousseaud de la Combe, loc. c., sect. 7, num. 6, de hac nominatione.

(135. De qualitatibus requisitis in prædicatore, vide Ducasse, *De jurisd. eccles.*, c. 7, sect. 4, num. 2. Illud vero non est hic omitendum, necesse haud esse, quod prædicator sit sacerdos, vel in sacris ordinibus constitutus, sed satis esse, quod sit clericus, Ducasse, *ubi supra*. Consule etiam Fagnan.,

PRÆDICATORUM ORDO.

De ordine FF. Prædicatorum hæc, quæ sequuntur, præstat adnotare.

(1. Prædicatorum nomen præclarissimo ordini Dominicanorum ab Innocentio III concessum est. Sic in Bullario dicti ordinis in *Indice rerum*, tom. VIII, pag. 771, ubi citatur ad id tom. I, pag. 5, const. 3, n. 3, in quo sic expresse: Prædicatorum quo tempore nomen illud nobis fuerit inditum, docet Stephanus Salanchus auctor cœvus in tract. *De glorioso nomine Prædicatorum*, cap. 1: « Celebrato siquidem conc. Lateranensi, an. 1216, Summus Pontifex (Innocentium III) ordinans quædam circa negotium fidei in partibus Tholosanis agenda, et discernens super his scribere B. Dominico, et iis, qui cum eo erant, accito notario, dixit ei: Sede, scribe super his fratri Dominico, et sociis suis in hæc verba.... et stans paululum: Noli scribere, inquit sic; sed hoc modo: Fratri Dominico, et cum eo prædicantibus in partibus Tholosanis.... statimque aliquandiu considerans, plus, sic inquit, scribe: Magistro Dominico et fratribus Prædicatoribus, etc., et surrexit. Sic dixit Dominus, scripsit notarius. Nutu Dei præsens tunc Romæ aderat Pater sanctus, qui audito verbo Domini totus mundi vicarii J. C. gavisus est gaudio magno valde: nam deinceps in curia, et ubique, ipse, et filii ejus cœperunt se *Frates Prædicatores* vocare, cœperuntque in curia, et ubique ab omnibus sic vocari. »

(2. Qua de causa hoc præclaro nomine prædicatorum fuerint insigniti, tradit Benedictus XIII, in constit. incip. *Preliosus*, § 29, ibi: « Memores porro quantum ex prædicatione verbi Dei catholica religio incre-

in c. *responso*, num. 14 et plur. seq., *De sent. excomm.*, ubi quod ita resolvit sac. Congr. Conc. interpres.

(136. De iis, quæ episcopus prædicatoribus injungere debeat, consule *Acta eccles. Mediolan.*, tit. *De concionator*. Confer item Ducasse, loc. cit., n. 3.

ADDITIONES CASINENSES.

(Ad n. 16 h. articuli, quoad benedict. episcop. ad prædic.)

« Ad dubium propositum in S. Rit. Congr. pro parte illustris. et reverendiss. D. card. Aquaviva, civitatis Neapolitanæ archiepiscopi: « An scilicet conveniat, ut quando aliquis episcopus in eadem civitate Neapolitana, ipso illustris. D. card. archiepiscopo « præsentem, sermonem vel concionem habuerit, antequam pulpitem, vel ambonem ascendat, petat ab ipso archiepiscopo benedictionem, sicut cæteri concionatores non « episcopi facere solent? » Eadem sac. congregatio respondit: « Ob supremum ordinem, et dignitatem episcopalem non con- « venire, ut episcopus concionaturus ab « ordinario etiam cardinali ante concionem « benedictionem petat. » Et ita censuit, et declaravit, die 28 Aprilis 1607, in *Neapolitana* apud *Manuale ecclesiast.*, edit. Neapol. an. 1847, n. 612.

PRÆDICATORUM ORDO.

De ordine FF. Prædicatorum hæc, quæ sequuntur, præstat adnotare.

mentum reportaverit, et quantum proinde meritum sibi comparaverint fratres hujus ordinis, quos proinde Sedes Apostolica ab incunabulis ejusdem ordinis præclaro nomine Prædicatorum insignivit, » etc.

(3. Ast nedum ex prædicatione verbi Dei, sed etiam ex eorum scholastica doctrina catholica religio maximum incrementum reportavit, ut jure merito sanctissimi eorum angelici doctoris doctrina, nedum a Summis Pontificibus, omnibusque aliis usque ad sidera commendetur, sed et ab ipsomet Christo fuerit semel, bis et ter commendata præcisis his verbis: « Bene de me, Thoma, scripsisti; » ut proin Sixtus V effigiem S. Thomæ pingi jusserit sinistra manu Ecclesiam gestantis, dextera vero, qua scribit, magnum luminis splendorem in eam effundentis; hac addita epigraphe: *S. Thomæ de Christo scripta, a Christo crucifixo probantur*. Unde ad id juvat afferre, quæ traduntur in laudato Bullario, tom. V, pag. 157, num. 6, ibi: Factum referunt antiqui scriptores laudatis in notis ad constit. XI, Joannis dicti XXII. Ejusdem meminere Summi Pontifices, quorum diplomata postea transcribentur. Ex ipsis Clemens VIII, alloquens Neapolitanos, hæc habet: « Pie prudenterque cogitatis de novo civitati patrono ascendendo, cive vestro, divinæ voluntatis angelico interprete, vitæ sanctitate et miraculis claro, Thoma Aquinate, cujus doctrinæ fuit tantum tributum, ut Christianæ eruditionis suæ divinum etiam illud habeat testimonium: *Bene de me, Thoma, scripsisti.* » In

alio autem diplomate sic loquitur idem Clemens: « Doctrinæ (S. Thomæ) testis est ingens librorum numerus, quos ille brevissimo tempore in omni fere disciplinarum genere, singulari ordine ac mira perspicuitate, sine ullo prorsus errore conscripsit. In quibus conscribendis interdum sanctos apostolos Petrum et Paulum colloquentes, locosque illi quosdam Dei jussu enarrantes habuit. Quos deinde conscriptos expressa Christi Domini voce comprobatos audivit. Id perenni monumento posteris persuasum esse voluit Sixtus V, prudentissimus Pontifex, cum in Bibliotheca Vaticana S. Thomæ pingi jussit effigiem sinistra manu Ecclesiam gestantis, dextera vero, qua scripsit, magnum luminis splendorem in eam effundentis, addita epigraphe: *S. Thomæ de Christo scripta, a Christo crucifixo probantur*. Hac de re legendus Angelus Rocca de Bibliotheca Vaticana. Notat Joannes Diestemius Blærus S. Jacobi Leodiensis prior ordinis S. Benedicti, art. 8. *Commentarii de institutione festi Corporis Christi* anno 1296 conscripti, quod in foribus ecclesiæ Bolsenæ... depictus... est B. Thomas sedens, ac scribens tanquam doctor in cathedra, circumstante curia: depictus est insuper Crucifixus, alloquens S. Thomam, coram se super genua adorantem, et dicens: *Bene scripsisti de me, Thoma*. Ter a Christo Domino commendatam fuisse doctrinam S. Thomæ, referunt auctores.

(4. Hinc Benedictus XIII, const. incip. *Demissas preces*, retundit calumnias adversus doctrinam SS. Augustini et Thomæ intentatas, uti et fecit Clemens XII, constit. incip. *Apostolicæ providentiæ*, retundens calumnias eorum, qui asserebant, censuris constitutionis *Unigenitus* doctrinam SS. Augustini et Thomæ Aquinatis de divinæ gratiæ efficacia esse perstrictam; laudesque, quibus SS. Augustini et Thomæ doctrina celebratur, confirmat, ne quis eandem calum-

PRÆDICTIONES DETERMINATI TEMPORIS FUTURORUM.

Vide verb. PRÆDICARE, n. 103, et verb. ASTROLOGIA per tot.

PRÆFATIO.

Hæc porro ad hanc vocem notare satis sit.

(1. Missæ præfationes novem pro diversitate temporum et festivitatum secundum Romanum ritum ab omnibus sacerdotibus recitandæ, fuerunt comprobatae et mandatae a Pelagio II, in concilio Romano ad id anno 590 celebrato, ut constat ex Epistola ejusdem Pelagii II ad episcopos Germaniæ et Galliæ penes Labbe, tom. III, fol. 913, *Cum in Dei*, etc. (69), et referunt Baronius, ad ann. 590, num. 5 et seq.; Battaglinus, t. I, *Histor. universal. concilior.*, ad ann. 590, fol. 310; et alii; et tales præfationes enu-

(68) Ritus iste nec Romæ, nec in pluribus Italiæ urbibus, a PP. ordinis Prædicatorum modo servatur.

(69) Ea Pelagii II epistola spuria est. Dicendum igitur, præfationes ad novem fuisse circa XII sæculum a Romana Ecclesia redactas. Additæ illis post-

nietur, cavet, et scholarum catholicarum paci consulit. Videatur etiam constitutio Sixti V, incip. *Triumphantis Jerusalem*, in qua doctrinam SS. Thomæ Aquinatis et Bonaventuræ egregiis laudibus ornat, asseritque expresse: « Hi enim sunt duæ oliivæ et duo candelabra in domo Dei lucentia, qui et charitatis pinguedine et scientiæ luce Ecclesiam collustrant. Hi singulari Dei providentia eodem tempore tanquam duæ stellæ orientes ex duabus clarissimis regularium familiis prodierunt, quæ sanctæ Ecclesiæ ad catholicam religionem propugnandam maxime utiles, et ad omnes labores, et pericula pro orthodoxa fide subeunda paratæ semper existunt, ex quibus tanquam ex fertili, et bene culto solo quotidie per Dei gratiam fecundæ et fructuosæ plantæ procreantur, hoc est viri doctrina et sanctitate præstantes, qui Petri naviculæ tot fluctibus agitata, et Romano Pontifici ejus clavum non sine magna sollicitudine tenenti, fortem et fidelem operam navant. »

(5. Crucis obviæ retro incedentibus ubique terrarum (68) PP. Prædicatoribus familiaris est gestatio; ex laudato suo Bullario, tom. VIII, in *Indice rerum*, pag. 320 et 637, n. 13, ubi traditur, quod ad dubium inter alia quintum: « an liceat dictis Patribus in eisdem processionibus gerere crucem obviæ retro incedentibus? » Sac. congreg. Rituum, die 10 Martii 1736, respondit: ad V « quoad gestationem crucis obviæ retro incedentibus, licere, » etc. Sic ubique terrarum Fratibus Prædicatoribus solemne, ut in publicis supplicationibus, seu processionibus ut loquantur, imaginem crucifixi deferant ad ipsos fratres conversam. Vide etiam ejusdem Bullarii, tom. VII, pag. 392 et seq., ubi cum ipso quinto dubio referuntur alia septem proposita, et a dicta sacr. congr. resoluta, die qua supra.

merantur in cap. *Invenimus* 71, distinct. 1 De consecrat., ibi: « Invenimus has novem præfationes in sacro catalogo tantummodo recipiendas, quas longa retro vetustas in Romana Ecclesia hactenus servavit, id est unam in Albis Paschalibus, aliam de Ascensione Domini, tertiam de Pentecoste, quartam de Natali Domini, quintam de Apparitione Domini, sextam de Apostolis, septimam de Sancta Trinitate, octavam de Cruce, nonam de jejuniis in Quadragesima tantummodo recitandam; has præfationes tenet, et

ea duæ fuerunt, altera communis antiquiss. quæ Gelas. seu Gregorii esse creditur; altera de B. Virgine ab Urbano II instituta. Cæterum præfationum antiquitatem evincunt Cyprianus in lib. *De orat.* Augustinus ep. 57, 120, 156, aliisque in locis, et concilium *Milevitanum*, can. 12.

custodit sancta Romana Ecclesia; has tenendas vobis mandamus ». Et de his fit mentio etiam in cap. *Sanctorum*, dist. 70 (70).

(2. Dictis novem præfationibus addita est decima de B. M. V. ab Urbano II in concilio Placentino celebrato anno 1095, ipsam canendo, dum missam celebrabat in ecclesia Beatæ Mariæ Virginis ejusdem civitatis Placentiæ vulgo nuncupatæ, *Madonna di campagna*, nunc a nostratibus cum magnifico conventu inhabitatæ, nec antea compositam, sed ex improvviso in illo actu celebrationis missæ sibi cœlitus inspiratam ac revelatam, ut refert Battaglinus, loc. cit., fol. 302. Et additio talis præfationis habetur expresse in cap. *Sanctorum* 2, dist. 70, ibi: « In eodem etiam concilio antiquo novem præfationibus decima addita est, quæ ita se habet: *Æquum et salutare. Et te in veneratione vel Assumptione B. V. M. collaudare, benedicere et prædicare. Quæ et Unigenitum tuum sancti Spiritus umbratione concepit, et virginitatis gloria permanente lumen æternum mundo effudit Jesum Christum Dominum nostrum.* »

(3. Præfatio missæ Sancti Patris nostri Francisci composita a nostro Beato Joanne ab Alvernia, ut refert P. Petrus Antonius a Venetiis, nel *Giardino Serafico*, tom. II, part. v, c. 5, quæque recitatur a Nostratibus in solemnitate et tota Octava ejusdem Seraphici Patris, recitari potest, et debet in festo Omnium Sanctorum nostri ordinis. Sac. cong. Rit., 22 August. 1722. Vide inter *Resolut. sac. congr.*, in Appendice h. tom.

(4. In missa feriæ quartæ Quatuor Temporum occurrentis in die Octava Nativitatis B. Virginis Mariæ, dicenda est præfatio communis, non vero de B. M. V. Sac. Rit. congregat., 12 Decemb. 1626.

(5. Si festa SS. Apostolorum Philippi et Jacobi, ac Inventionis Sanctæ Crucis occurrerint infra Octavam Ascensionis, præfatio

in missa erit de Apostolis, vel de Cruce, ac *Communicantes* de Ascensione. Sac. Rit. congreg., 28 Aug. 1627. Idem dicendum est de aliis festis ac de missis votivis propriam habentibus præfationem, et infra eandem Octavam celebrandis. Non sic autem de festis occurrentibus infra Octavam Nativitatis Dominicæ, in quibus non solum semper dicitur *Communicantes*, ejusdem Nativitatis, sed etiam præfatio, licet missa occurrens propriam habeat præfationem, ut clare patet ex missa Sancti Joannis Evangelistæ, in qua recitatur præfatio Nativitatis, non vero Apostolorum. Vide inter *Resolutiones sacrarum congregat.*, in cit. *Append.*

(6. * Præfationem SS. Trinitatis singulis Dominicis diebus, quibus præfationes propriæ per rubricas non sunt assignatæ, recitandam decrevit Clemens XIII, die 3 Januar. 1759, cujus decretum habes inter decreta S. R. C. sub in fine h. tom.

Nota **. Illustriss. ac reverendiss. D. Alphonsus de Liguori in sua Instructione practica pro confessariis Italiæ scripta, tom. II, cap. 13, n. 88, hæc in proposito relati decreti subjungit: « Si avverta qui di più, che il nostro presente Pontefice Clemente XIII, ha ordinato, che in tutte le Domeniche il prefazio nella messa sia de *Trinitate*, purehè non vi sia prefazio proprio di quel giorno. Si è dubitato poi, se dentro la Quaresima, o dentro l'Ottava (per esempio) della B. Vergine, o degli Apostoli, e simili, debbasi dire il prefazio proprio, o della Trinità. Sin tanto che dalla sacra congregazione de' Riti ciò non si dichiarerà, io stimo, che dentro le Ottave debbasi dire il prefazio della Ottava, perchè quello è prefazio proprio del giorno, ma dentro la Quaresima debbasi dire il prefazio de *Trinitate*, perchè quello della Quaresima non è proprio del giorno, ma del tempo. » Hæc auctor doctissimus æque ac piissimus, cujus ratio, quando subsistat, valebit etiam pro tempore Paschali **.

PRÆLATUS REGULARIS.

Vide verb. REGULARIS, PRÆLATUS.

PRÆSCRIPTIO.

Vide verb. USUCAPIO.

PRÆSENTATIO, PRÆSENTATUS AD BENEFICIUM.

SUMMARIUM.

1. Præsentatio, quando competit vigore Turni, non dicitur consumpta in primo præsentato, si hic post acceptatam præsentationem renuntiavit, vel

(1. Præsentatio, quando competit vigore Turni, non dicitur consumpta in primo

(70) E. R. cardinalis Bona, *Rer. Liturgic.*, l. II, c. 10, epist. Pelagii II ad episcopos Germaniæ et Galliæ refert, subditque: « Hoc ipsum decretum in antiquis editionibus Gratiani, *De consecr.*, dist. 1, cap. *Invenimus*, Gelasio ascribitur. Sed hanc epistolam, dum attentius considero, hac suspitione vehementer percussus sum, ne alterius forte Ponti-

alias institutio effectum non habuit. — 2. Præsentantes aut nominantes ad episcopatus, digniorem promovere tenentur. — 3. Alia ad materiam præsentationis ad num. 6.

præsentato, si hic post acceptatam præsentationem renuntiavit, vel alias institutio

ficus recentioris sit, et Pelagio per errorem tributa. Si enim ætate Pelagii illis tantum præfationibus Romana Ecclesia tanquam dudum in ea receptis et approbatis utebatur, quomodo Gregorius ejus immediatus successor, sacrarumque rituum tenacissimus custos, alias novas instituit?... De epistola Pelagii silent scriptores illius, et aliquot sequentium sæcu-

effectum non habuit, ut respondit sacra congreg. Conc., in *Bononien.*, 10 April. 1680 seu 1681: apud Monacell., part. II, tit. 15, formul. 1, n. 12, et facit cap. *Si electio* 25, De election. in 6, ac tenet ibi Barbosa, n. 2 et 3, citans Rotam, et alios.

(2. Præsentantes aut nominantes ad episcopatus, digniores promovere tenentur. Benedict. XIV, t. I, constitut. 5, incip. *Ad Apostolicam*, § 7. (3. Præsentatio ad beneficia de jurepatronatus ecclesiastici, in mense Apostolicæ Sedi non reservato, fieri debet coram Ordinario. Idem tom. II, constit. 32, incip. *Deum universi*. (4. Si autem patronus sit S. R. E. cardinalis habens indultum conferendi beneficia, etiam reservata, quando præsentat vigore indulti, præsentatio fieri debet coram Pontifice. Idem, *ibid.*

(5. Circa præsentationem ad parochialem notanda sunt responsa Benedicti XIV ad dubia sibi proposita ab archiepiscopo Florentino in epistola incip. *Reddita Nobis*, 9 April. 1746. I. Patronum ecclesiasticum teneri in foro externo præsentare ad bene-

PRÆSTIMONIUM.

SUMMARIUM.

1. Præstimonium vi nominis idem est ac præstans munium. — 2. Definitio propria præstimonii. — 3. Præstimonia, cum dantur solummodo ad certum tempus in vitæ subsidium, non sunt beneficium

(1. Præstimonium vi nominis idem est ac præstans munium, sic Hostiensis in c. *Postulasti*, De rescriptis; Menochius, l. II *De arbitr. judic.*, cas. 20, n. 56, et alii. (2. Prout autem præstimonium sumitur pro portione præstimonialia, nihil aliud est quam stipendium, quod ab ecclesiasticis redditibus abstractum dari solet canonicis vel aliis clericis in vitæ subsidium, præsertim ubi litteris seu studiis vacant. Menochius, *loc. cit.*, num. 56; Layman., lib. IV *Theol. moral.*, tract. 2, cap. 5, num. 5 et 6, et alii passim.

(3. Præstimonia seu portiones præstimoniales, cum dantur solummodo ad certum tempus in vitæ subsidium, v. g. durante tempore studiorum, non sunt beneficium ecclesiasticum proprie dictum. Menochius, *loc. cit.*, num. 57 et 60; Layman., *loc. cit.*, n. 5 et 6; Azorius, part. II, *Instit. moral.*, cap. 7, q. 1, testans de communi; et ratio est clara, quia de ratione beneficii proprie dicti est tribuere jus percipiendi fructus ex bonis Ecclesiæ; adeoque, cum præstimonia dantur solummodo ad certum studiorum, non sunt beneficium proprie dictum.

(4. Si autem præstimonia conferantur in titulum, atque in perpetuum, ita ut cum obitu illius, qui accepit, vacent (prout in

lorum. Quod si mea suspicio æquo lectori non placet, hoc saltem negare non poterit... Decretum de novem præfationibus nullibi receptum, nec executioni mandatum, nisi sæculo X vel XI. Evidens enim est in libris antiquis Sacramentorum, qui Romanæ Ecclesiæ titulum præ se ferunt, plures reperiri præ-

ficiam curatum magis idoneum, et magis dignum inter approbatos ab examinadoribus.

II. Episcopum debere beneficium conferre præsentato a patrono absque eo, quod inquirat de illius judicio, si inter examinatos nemo de hoc queratur; si vero sit qui queratur, teneri in dictum judicium inquirere. III. Admittendam esse appellationem in devolutivo tantum, interpositam ab eo qui se digniorem existimat, et posthabitus est, non retardata possessione præsentati, si episcopi et patroni judicium de magis digno conveniat. Si vero non conveniat, tunc si quis ex approbatis ab examinadoribus, et tanquam magis dignus præelectus a patrono, putet se gravatum esse ab episcopo, et ideo appellat, ejus appellationem operari debere ad effectum suspensionis, et interim ecclesiam parochialem remanere sub œconomio, donec lis finiatur.

(6. Alia ad rem. *Vide verb. BENEFICIA*, art. 3, a n. 69, et art. 5, a num. 31, tum *verb. JUREPATRONATUS*, art. 3, a num. 36, art. 4, a n. 5 ad n. 103.

ecclesiasticum proprie dictum. — 4. Si vero conferantur in titulum, atque in perpetuum, tunc connumerantur inter beneficia proprie dicta. — 5. Alia ad rem, ad num. 7. — Subnectuntur *Additiones ex aliena manu*, a n. 25 ad 34.

Hispaniis communiter dari talia præstimonia testantur Garcias, *De benefic.*, part. I, cap. 2, n. 218; et Fagnan., in cap. *Ad audientiam* 31, De rescriptis, num. 62; Gonzalez, ad reg. 8, *Can. gloss.* 5, § 2, et alii, tunc connumerantur inter beneficia proprie dicta, ut tenent Menoch., *loc. cit.*, c. 58 et 59; Azorius, *loc. cit.*, cap. 7, qu. 2; Garcias, *loc.*, n. 117, et alii passim per text. in cap. ultim. *De concession. præbend.* in 6, ubi præstimonia aperte connumerantur inter beneficia, ibi: « Concessionones super canonicatibus, dignitatibus, præstimoniis, et aliis quibuscunq. beneficiis ecclesiasticis: » in tali enim casu nihil ipsis deficit ex requisitis ad beneficium ecclesiasticum.

(5. Talia præstimonia in titulum perpetuum beneficii data seu collata, quamvis habeant annexum onus spirituale recitandi Horas Canonicas; ex sua tamen institutione nullum servitium in Ecclesia habere solent. Garcias, *De beneficiis*, part. I, cap. 2, num. 116, cum aliis ibi citatis; Azorius, part. II, *Instit. moral.*, cap. 7, quæst. 1. *In hac controver.* ubi expresse dicit, quod « qui præstimonia nunc habent, liberi sint ab onere, obligatione et præcepto residendi in ecclesiis, quarum sunt præstimonia, ita

fationes, vixque ulla missa est, cui propria et peculiaris non assignetur. » Hactenus bona, qui § 2, *Biblioth. eccles.*, part. II, laudat librum, in quo sunt ducentæ quadraginta præfationes propriae.

ut nec per se, nec per alios in sui locum suffectos, inservire ullo jure cogantur, quod certe horum beneficiorum est proprium.»

(6. Præstimonia autem data solummodo ad tempus; v. g. durante tempore studiorum, cum ex dictis supra num. 3, non sint proprie beneficia, habent solum sæpe adjunctum onus orandi quotidie quinquies *Pater et Ave*. Sic refert La Croix, lib. IV, num. 217.

ADDITIONES EX ALIENA MANU.

(7. Præstimonia licet antiquis temporibus

SUMMARIUM.

1. Definitio præsumptionis ad num. 4. — 5. Præsumptio alia est juris, et alia ab homine, ad num. 8. — Præsumptio juris subdividitur in præsumptionem

(1. Præsumptio generatim sumpta alia est, quæ dicitur filia superbiæ, et alia, quæ est quoddam probationis genus. *Commun.* (2. Præsumptio filia superbiæ est appetitus temere aliquid aggrendendi supra vires, seu contra jus; sic cum homo vult temere facere, seu tentare aliquid supra id quod potest, seu contra jus, dicitur *præsumptuosus*; unde præsumptio, prout importat temere tentare seu facere aliquid contra jus, habetur in jure non semel expressa, et siganter in cap. *Sed nec* 4, Ne clerici vel monachi, ibi: « Nec.... clericorum quisquam exercere præsumat; et clementin. 1, *De privilegiis*, ibi: « Religiosi qui... a pœna et culpa absolute quemquam præsumpserint; » et sæpe alibi. (3. Præsumptio autem, ut est quoddam probationis genus, definitur, quod sit rationabilis conjectura (vel probatio) rei dubiæ collecta ex argumentis et indiciis, quæ per rerum circumstantias frequenter eveniunt. Sic in re communis; et de præsumptione sic sumpta erit hic sermo.

(4. Præsumptio igitur sic sumpta ex vi nominis idem est ac ante et sumptio, hoc est ante-sumptio, quia videlicet ante legitimas probationes aliquid sumit pro vero. Ita Simanca, l. *Cath. Inst.*, t. I, *De præ.*; Men., l. I *De præ.* q. 7, n. 4; Reiff., l. II *Decr.*, t. XXIII, n. 2, et alii.

(5. Præsumptio alia est juris, alia est hominis. *Com.*

(6. Præsumptio juris est, quæ ex juris auctoritate ac præcepto procedit, quando scilicet lex ipsa ex aliquo indicio rem dubiam colligit; sive quæ in ipso jure est scripta, vel a lege approbata. Sic in re communis. (7. Præsumptio hominis contra est, quæ nullo jure reperitur, sed juxta rerum circumstantiarumque exigentiam, et varietatem ex variis verisimilibus conjecturis seu indiciis prudentis hominis, scilicet judicis arbitrio, concipitur seu formatur. Sic in re communis.

(8. Præsumptio juris subdividitur in præsumptionem juris tantum, et in præsumptionem juris, et de jure. *Communis.* (9. Præsumptio juris tantum est illa, cui jus tandiu innititur, donec contrarium pro-

nihil aliud essent, quam certæ portiones fructuum, quæ a capitulis Ecclesiarum præstabantur iis qui litteris operam navarent, deinde tamen inter ecclesiastica beneficia enumerata sunt, et tanquam beneficia ecclesiastica conferri consueverunt fere ubique, et præsertim in Hispania, ita ut obnoxia sint Apostolicis reservationibus. Confer Rot., in *Aurien. beneficii de Serboi*, 12 Mart. 1725, § *Non relevante*, cor. bon. mem. Ratt., et 25 Febr. 1726, § *Posita*, cor. bon. mem. Cerr., et 12 April. 1728, § *Hujusmodi*, cor. mox dicto bon. mem. Ratt.

PRÆSUMPTIO.

nem juris tantum, et in præsumptionem juris, et de jure ad n. 11. — 12. Præsumptio hominis quomodo subdividatur, ad num. 20. — 21. Alia ad rem ad num. 25.

betur; contra hanc enim præsumptionem probatio in contrarium admittitur. Sic in re communis. Hinc de jure quilibet præsumitur bonus, nisi probetur malus; ut c. *Mandata* 6, De præsumptionibus, ibi: « Quia ex transacta in te vita didicimus, quid de subsequenti conversatione tua præsumamus; » et cap. *Dudum* 16, eodem, ibi: « Cum prima facie præsumatur idoneus, nisi aliud in contrarium ostendatur. » Et contra ex cap. *Semel malus* 8, De regul. juris, in 6, ibi: « Semel malus semper præsumitur esse malus, » intellige tamen in eodem genere mali; ut explicat Glossa, *ibid.*, in casu, et nisi de emendatione appareat; cap. *Ferrum* 18, dist. 50. Item hac præsumptione juris vicinus præsumitur scire ea quæ facta sunt in vicinia; cap. *Quasdam* 7, De præsumptionibus, in cujus sumario sic expresse habet: « Ex vicinitate præsumitur notitia facti loci vicini; » et concordat c. *Quanto* 8, eodem; in cujus sumario sic præcise notatur: « Præsumitur factum notum in vicino loco, quod est notum in remoto. » Item præsumitur filius ex uxore natus, cum qua vir cohabitavit. L. *Filium* 6, ff. *De his qui sui vel alieni juris sunt*, item si chirographum debitoris sit cancellatum vel deletum, præsumitur debitori esse satisfactum. L. *Si chirographum* 24, ff. *De probationibus*. Et sic de plurimis similibus.

(10. Præsumptio juris et de jure est illa, cui jus adeo fortiter innititur, ut eam plene pro veritate habendam decernat; unde hæc præsumptio in foro judiciali tantum operatur, quantum veritas. Et contra hanc præsumptionem regulariter non admittitur probatio in contrarium, textu expresso in cap. *Is qui fidem* 30, De sponsalibus: « Contra præsumptionem hujusmodi non est probatio admittenda. » (11. Nisi de contraria veritate aperte constet, quia tunc omnis præsumptio cessat, et cedit veritati. Arg. c. *Super hoc* 5, De renuntiat., l. *Continuus* 137, ff. *De verb. significat.*, l. ultim., ff. *Quod metus causa*, l. *Imperatores*, ff. *De probationibus*. Et sic in re communis doctorum. Et de hac præsumptione juris et de jure plena